Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Адміністрація и Експедиція подъ ч. 8 Улиця Чарнецкого.

Редакція подъ ч. 13 Улиця Жулиньского.

Письма приймають ся лишь франкованй.

Рекламаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ: въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостьвахъ на провінціи
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на четверть року . . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на четверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 79. Недѣля 7 (19) Цвѣтня 1891. **Рôкъ I.**

Глухй вѣсти и ихъ цѣли.

Мимо всякихъ заперечень правдивости вѣстей о збровняхъ Россіи, мимо того, що австрійска бесѣда престольна подала якъ найяснѣйше цѣлому свѣтови до вѣдомости, що всѣ правительства, зъ котрыми австрійска держава стоить въ дружныхъ вôдносинахъ, а до котрыхъ и россійске правительство належить, старають ся всѣми силами миръ удержати, и що есть навѣть повна надѣя, що имъ то удасть ся, не перестають кружити якйсь глухй вѣсти о дальшихъ збровняхъ Россіи и еи ворожихъ плянахъ противъ заходу Европы. Найновѣйша вѣсть, котру мы вчера лишь коротко зазначили, мала навѣть и у Вѣдни выкликати занепокоєнє, а то тымъ бôльше, що подôбного рода глухй вѣсти надходять зъ рôзныхъ сторôнъ а всѣ разомъ здають ся вказувати на то, що Россія може не такъ хоче, якъ вже майже не може довше спокôйно сидѣти. Звѣстна рѣчь, що въ Россіи есть сильна партія, котра пре до вôйны и длятого дуже легко може бути, що всѣ тй глухй вѣсти ширить лишь та партія, щобы цѣлôй Европѣ не дати спокою и выкликувати безустанно роздразненє та робити заколотъ, щобы вôдтакъ зъ того при данôй нагодѣ можь легко скористати. Вѣсти тй треба отже принимати зъ спокоємъ, але все таки треба пильно за ними слѣдити, хочь бы задля самои обачности.

У Вѣдни звернула на себе увагу вѣсть, що Россія задумує, коли буде вести зъ Туреччиною переговоры въ справѣ угоды торговельнои, зажадати вôдъ неи, щобы она дозволила всѣмъ россійскимъ кораблямъ, пôдъ фляґою торговельною свобôдный переплывъ до портôвъ турецкихъ навѣть на полудневôмъ побережу Чорного моря. Але що звѣстно загально, що россійскй кораблѣ, котрй перевозять вôйско и оружіє, уживають фляґи торговельнои, то догадують ся зъ сего, що Россія хотѣла бы тымъ способомъ выробити собѣ вôльный переплывъ для своихъ кораблѣвъ военныхъ через Дарданеллѣ и добути ся на Середземне море. О скôлько та вѣсть есть правдива, годѣ знати, але записати еи годить ся.

Друга вѣсть, котру подають анґлійскй и нѣмецкй ґазеты, есть та, що россійске міністерство вôйны дôстало уповажненє закупити ґрунты пôдъ будову новыхъ зелѣзниць стратеґічныхъ на заходнôй границѣ и що военну фльоту россійску збôльшено майже въ двоє. *Kreuzztg.* подаючи ту вѣсть додає вôдъ себе: Бôльшу вагу якъ тй труднй до сконтрольованя вѣсти, мають вѣсти походячй вôдъ наочныхъ свѣдкôвъ о безустаннôмъ руху россійского войска въ Бесарабіи.

Дальше треба и на то звернути увагу, що тайнй аґенты россійскй не перестають робити заколотъ на балканьскôмъ пôвостровѣ, въ чôмъ допомагає имъ вѣрно и праса россійска. Що Болгарія и Сербія суть для россійскои аґітаціи найдогôднѣйшй, се рѣчь понятна; але теперь бо зачинають вже звертати увагу и на Румунію, котра доси яко-тако выдержувала тайну аґітаціи. Теперь зачинає праса россійска бунтувати Румунôвъ и противъ короля. *Свѣтъ* н. пр. згадуючи про вѣсть о приѣздѣ на ювилей румуньского короля цѣсарѣвъ австрійского и нѣмецкого, хочь то вѣсть неправдива, доказує зовсѣмъ смѣло и отверто, що панованю короля Кароля въ Румуніи вже недалекій конець та каже, що на Волощинѣ короля Кароля лишь терплять а на Молдавѣ таки просто ненавидять и домагають ся, щобы его скинути та усунути династію нѣмецку а оголосити королемъ якого румуньского бояряна. Въ тôмъ дусѣ ведесь дѣйстно аґітація въ Румуніи.

Наконець не безъ значѣня суть и вѣсти зъ Варшавы. Въ послѣдныхъ дняхъ стала праса польска пôдносити голоснй жалѣ на то, що въ Царствѣ полскôмъ розкидає хтось якйсь тайнй прокламаціи завзываючй народъ польскій до революціи. Правительство россійске, розумѣесь, користає заразъ зъ тои нагоды и заводить чимъ разъ строгійшй мѣры противъ Полякôвъ, нѣбы длятого, що они бунтують ся и хотять вôдорвати ся вôдъ Россіи. Хто знає, чи до того рода вѣстей, якъ ся послѣдна, не треба зачислити також и послѣднй вѣсти про намѣренє убійство царя.

Коли всѣ тй вѣсти зберемо разомъ и застановимось надъ тымъ, яке есть ихъ значѣнє и цѣль, то мимо волѣ прийдемо до переконаня, що комусь, мабуть чи не военнôй партіи россійскôй, залежить на тôмъ, щобы всѣ тй вѣсти въ свѣтъ пускати. Цѣль ихъ есть двояка: выкликувати занепокоєнє въ краю та страшити царя и его правительство, щобы они, борони Боже, не зôйшли зъ дотеперѣшнои дороги а вôдтакъ робити заколотъ и въ цѣлôй Европѣ. Ото по нашôй думцѣ цѣль и значѣнє всѣхъ тыхъ глухихъ вѣстей, якй хтось въ послѣдныхъ часахъ ставъ въ свѣтъ пускати. На разѣ нема ихъ чого боятися, але спускати ихъ зъ ока не можна.

Справы краєвй.

(Курсъ для наставникôвъ мелиораційныхъ).
Вже давнѣйше поручивъ бувъ Соймъ Выдѣ-

Задля святои землѣ.

Стежка передъ хатою.

(Повѣсть Севера).

(Дальше).

— Ганусько, — промовивъ — не гризи ся; все пôйде добре, лишь троха статку. Кобы то удало ся Антошкови ухопити Гуличку, все бы пôйшло инакше.

— А ты-жь не знаєшь, — закликала кумця, — дѣвчина и въ огонь за иимъ бы скочила. А вôнъ бѣдака, до нôгъ ѣй упаде.

— Чомужь не мавъ бы упасти, то лишь старый загадавъ собѣ мене зъ Мариною оженити, — додавъ Грицко.

— И не мине тя, — порѣшила Ганутька.

— Власне, що мине! — крикнувъ парень.

— Та якъ?

Се пытанє заѣхало клиномъ хлопцеви и кумци.

— Якъ? якъ.? — повтарявъ; — треба радити.

И знову настала тишина, переривана сапанємъ кумцѣ.

— Любишь ты еи? — запитала нагло, нахиляючи ся идъ хлопцеви.

Гануська покраснѣла, хлопцеви зворушенє заперло вôддыхъ.

— А я-жь приходивъ бы сюда, сли бы не любивъ?

— Бо ты може собѣ гадаєшь, що щось скурґаєшь баламуцтвомъ дѣвчины?

Хлопець зжахнувъ ся.

— Не плетѣть отъ, та не приводѣть мене до присяги.

— Якъ такъ, то скажи старому, що утопишь ся, сли не пристануть на Гануську.

— Або увѣрить? — здвигнувъ плечима.

— Идѣть до попа.

— Пôпъ за татомъ тягне, высмѣє та ще й нагонить.

Гануська мовчала задумана, а стару гнѣвъ та обуренє на хлопця ажь пôдносило. Не могла выдержати довше.

— То чогожь ты прийшовъ, коли нема рады?

— Ждати! — промовивъ.

— До судного дня, ажь зъ дѣвчины краса облетить якъ цвѣтъ зъ билины. Ты собѣ бабу найдешь завсѣгды.

— Я не хочу ждати до судного дня, — закричавъ, розлюченый до крайности.

Кумця попустила, бояла ся зразити хлопця, а хотячи молодымъ дати троха волю, пôдôйшла до вôкна.

Грицько звернувъ ся до дѣвчины.

— Ну, якъ, Ганусько, заждешь? — хотѣвъ обняти еи впôвъ и пригорнути идъ собѣ, але дѣвчина выхопилась зъ рукъ.

— Та що, якъ *мусъ* то *мусъ*, — вôдповѣла.

— А якъ бы ты не мусѣла?

— Якъ бы я не мусѣла, то знала-бъ, що дѣяти.

Взялась за пôдбоки и, дивлячи ся зухвально на хлопця, осмѣхала ся.

— И довго будешь ждати на мене?

— До святого Михайла.

— А вôдтакъ?

— Вôдтакъ пошукаю собѣ такого, що не буде ждати, а й возьме мене въ однôй спôдници.

Хлопець посумнѣвъ. По учорашныхъ залицаняхъ дѣвчины вôнъ сподѣвавъ ся иншого принятя, осмѣхôвъ утѣхи, горячихъ обôймъ, и поцѣлуѣвъ. Его обняло розчарованє и знеохоченє. Вôнъ посумнѣвъ, а въ глубинѣ серця бувъ недобрый. Поглядавъ на кумцю, не мовь радъ бувъ обламати ѣй кости, а лишь не смѣвъ. Посидѣвъ часокъ, теръ чоло, ухопивъ за шапку и вставъ. Кумця вôдвернулась вôдъ вôкна.

— Вже? — пыталась здивована, поглядаючи неспокôйно на Гануську.

— А вже, — вôдповѣвъ, нѣбы байдужно.

— Заглянешь завтра?

Грицько мнявъ шапку въ рукахъ.

— По що? — поспытавъ тихо. — Оставайте зъ Богомъ!

лови краєвому завести для поправы краю курсъ мелiорацiйный и курсъ той бувъ зъ разу заведеный въ Дублянахъ. Минувшого року уповажнивъ бувъ Соймъ Выдѣлъ краєвый, завести той курсъ для наставникôвъ мелiорацiйныхъ на ново але у Львовѣ, а заразомъ и выготовити статутъ орґанiзацiйный и плянъ науки. Выдѣлъ краєвый выготовивъ теперь той статутъ, а пôсля него має бути заведеный практичный курсъ для наставникôвъ мелiорацiйныхъ при бюрѣ мелiорацiйнôмъ у Львовѣ. Цѣль єго єсть образувати наставникôвъ такъ, щобы они умѣли поправляти ґрунты осушуванємъ отвертыми ровами, дренованємъ и наводнюванємъ та реґуляцiєю водъ несплавныхъ и удержуванємъ робôтъ въ добрôмъ станѣ. До того мають наставники: 1) приучувати ся практично при бюрѣ мелiорацiйнôмъ всѣлякихъ робôтъ; 2) учити ся потрѣбныхъ наукъ техничныхъ, рôльничихъ и такихъ, що загально образують. Цѣлый курсъ має тревати три роки. Наука теоретична буде тягнути ся черезъ чотиры мѣсяцѣ въ зимѣ, вôдъ 1 грудня до кôнця марта. Лѣтомъ мають вôдбувати ся практичнî роботы въ поли. Що року мають ученики того курсу черезъ 8 мѣсяцѣвъ робити въ поли: вымѣрювати ровы и насыпы, убезпечувати береги рѣкъ закладати руры дреновî, будувати заставы и робити спусты и т. д., а то все пôдъ доглядомъ инжинiрôвъ. Зимою мають они учити ся языка польского, исторiи и ґеоґрафiи Галичины, красного писаня, рисункôвъ, наукъ природныхъ и рôльничихъ, управы сѣножатей, инжинiєрiи мелiорацiйнои, мѣреня, будôвництва и приписôвъ закона водного. На першî три роки визначено стипендiи для 10 учеников̂ъ зъ фондôвъ краєвыхъ по 25 зр. мѣсячно и приборы до науки на часъ зимовый, а по 30 зр. мѣсячно зъ фонду мелiорацiйного на часъ лѣтный. На курсъ можуть бути принятî тî, що скôнчили школу народну, мають 18 лѣтъ, суть сильнî и здоровî и котрыхъ такожь поручать громады, спôлки воднî, або властителѣ бôльшихъ посѣлостей. Першеньство мають выслуженî пôдофiцiры вôдъ инжинiрôвъ, пiонiрôвъ и артилерiи. По трохъ рокахъ мусять всѣ робити испытъ головный.

(Проектъ п. Лянгого въ справѣ учителѣвъ молочарства). Въ краєвой комiсiи для справъ рôльничихъ, ухвалено на внесенє п. Лянґого дорадити Выдѣлови краєвому: 1. Заименувати провизорично до кôнця 1891 р. учителемъ молочарства п. Урбана Массальского, що бувъ въ Францiи професоромъ технольоґiи рôльничои; 2. за пôдставу инструкцiй для него, принято рады секцiи тоижь комiсiи; 3. поручити єму науки молочарства въ школахъ рôльныхъ, закимъ тамъ будуть установленî фаховî учителѣ молочарства; 4. закупити прилады уживанî въ молочной господарцѣ, потрѣбнî до науки; 5. завôзвати того учителя, щобы вôнъ предложивъ змѣстъ своєи науки; 6. завôзвати єго, щобы вôнъ выготовивъ вôдчиты о спôлкахъ молочарскихъ и молочарняхъ для бôльшихъ господарствъ и для жителѣвъ мѣстъ; 7. выслати кôлькохъ кандидатôвъ на учителѣвъ молочарства за границю, а именно на Угорщину. Такихъ кандидатôвъ предложила комiсiя Фр. Цiслу, учителя зъ школы рôльничои въ Яголницi, П. Холеву, инструктора зъ Кобѣрницъ и Ивана Бедроня, ученика зъ Дублянъ; 8. оголосити конкурсъ на написанє пôдручника о молочарствѣ, пôсля пляну п. Лянгого.

Рада державна.

(4. Засѣданє палаты пословъ зъ дня 17 с. м.) было дуже коротке. Посолъ Кокошiнеґъ и товаришѣ поставили внесенє, въ котрôмъ домагають ся змѣны уставы о процентахъ проволоки вôдъ залягаючихъ безпосередныхъ податкôвъ.

На внесенє пословъ Яворского и Гогенварта рѣшила палата пословъ установити комiсiю петицiйну зъ 24 членôвъ.

Пос. Турнгеръ и товаришѣ интерпелювали мiнiстра торговлѣ о выданый въ Швайцарiи заказъ довозу худобы зъ Австрiи. — Опôсля вôдчитано цѣлый рядъ проєктôвъ до законôвъ и закôнчено засѣданє. Слѣдуюче засѣданє вôдбуде ся въ понедѣлокъ.

Клюбъ рускiй визначивъ делеґатôвъ до комiсiи адресовои пос. Мандычевского а пос. Охримовича до секретарiяту.

Клюбъ Коронiнiого оголосивъ проґраму, въ котрôй сказано: „Перенятî австрiйскою идеєю державною, и вѣрнî союзники истнуючого правно-державного стану, єсьмо готовî выступати въ оборонѣ всѣхъ правъ, запорученыхъ конституцiєю горожанамъ, особливо-же въ оборонѣ рôвномѣрного увзглядненя всѣхъ народôвъ австрiйскихъ, щобы тымъ способомъ пôднести ихъ мирне пожите и успѣшну спôльну дѣяльность".

Хорватскî и словеньскî послы, приступаючи до клюбу консервативного оголосили слѣдуюче заявленє: „Представителѣ народу хорватского и словеньского въ палатѣ пословъ приступають до клюбу консервативного зъ тымъ застереженємъ, що клюбъ усильно буде пôдпирати ихъ заходы коло осягненя народного рôвноуправленя Словеньцѣвъ и Хорватôвъ, дальше, що при выборахъ до комiсiй увзгляднить пословъ словеньскихъ и хорватскихъ, належачихъ до него, признасть имъ вôдповѣдныхъ представителѣвъ и що полишить имъ вызначенє членôвъ до комiсiй.

Предсѣдателемъ комiсiи адресовои має стати ґр. Гогенвартъ а референтомъ д-ръ Бѣлиньскiй; предсѣдателемъ комiсiи буджетовои буде пос. Пленеръ, а д-ръ Бѣлиньскiй ґенеральнымъ справоздавцемъ буджетовымъ.

Переглядъ политичный.

До *Dzien. Polsk*-ого доносять зъ Вѣдня, що въ колѣ польскôмъ не сподѣвали ся, щобы ґр. Гогенвартъ не ставляючи свого внесеня адресового пôдпише внесенє кола. Якъ разъ коли 40 членôвъ кола пôдписало то внесенє, явивъ ся Гогенвартъ зъ товаришами и пôдписавъ то внесенє такожь. Фактъ той выкликавъ на лѣвици переполохъ.

Вѣсть будь-то бы выборъ пос. Розенштока мавъ бути заквестiонованый, єсть мабуть хибна.

Оногды была у Мiнiстра Бакегема депутацiя купцѣвъ жидôвъ зъ Бродôвъ, Пôдволочискъ, Тернополя и Гусятина въ справѣ трудностей паспортовыхъ ставленыхъ властями россiйскими. Мiнiстеръ обѣцявъ порозумѣти ся въ тôй справѣ зъ Мiн. ґр. Кальнокимъ и постарати ся о пôльгу. Тымчасомъ доставъ вже россiйскiй консуль въ Бродахъ приказъ вôдъ царя, щобы не робити нѣякихъ трудностей.

О наглôй смерти кн. Ольґи Феодоровны котрои сынъ оженивъ ся противъ волѣ царя, и за то царь мимо просьбы матери, выключивъ єго зъ россiйского войска, доносять зъ Кiєва приватно, що то не была смерть природна. Княгиня вôдобрала собѣ сама жите въ ваґонѣ, ѣдучи до Харкова. Она мала пôдрѣзати собѣ горло. Єи привезено ще живу до Харкова, де заразъ найпершî лѣкарѣ стали єи доглядати, але вже не могли вôдратувати.

До *Nemzet*-а доносять зъ Софiи, що полiцiя болгарска выслѣдила имена всѣхъ убiйникôвъ Белчева. Єсть певною рѣчею, що убiйства допустилися 4 особы, котрî утекли черезъ Сербiю. Въ Бѣлградѣ ждавъ на убiйникôвъ на дворци желѣзницѣ, драґоманъ французкои амбасады. Тутъ убiйники роздѣлили ся. Имена ихъ тримає правительство поки що въ тайнѣ.

Выйшовъ! кумця выпхала за нимъ дѣвчину. Парень дôйшовъ повôльно до плота и обернувъ ся. Въ мѣсячнôмъ свѣтлѣ стояла Гануська въ бѣлôй сорочцѣ и ясной спôдници.

Грыць вагувавъ ся: поступивъ кôлька крокôвъ напередъ и вернувъ ся, опираючись на плôтъ.

— *Гану!...* — вôдозвавъ ся, киваючи рукою до себе. Она наблизилась кôлька крокôвъ.

— Ходи-жь бо близше, боишь ся мене?

— Та чого? — вôдповѣла.

— Учора ты ще присягала, що лишь мене одного любишь...

— Правда, — прошептала, — але коли старî ворогують, а ты боишь ся...

— Я не бою ся! — крикнувъ. Однымъ махомъ прискочивъ до дѣвчины, вхопивъ на руки и почавъ утѣкати.

Кумця выбѣгла зъ хаты. Бояла ся кричати, готова боронити. Та Гануська была не абыякъ мôцна, та вôдважна, що бы собѣ не дати рады. Заперла ся зъ цѣлои силы руками обѣ єго рамена, єго пальцѣ розплели ся, а дѣвчина зсунулась на землю, роблячи тяжко грудьми.

— Де ты хотѣвъ мене занести? Въ хату до старыхъ? — вôдозвала ся по хвили.

Кумця вбѣгла знову до хаты, а сховавшись въ тѣни, дивилась и шептала:

— Хватска дѣвчина, має розумъ, а мôцна! я бы вôдъ него не оборонилась.

— Чуєшь, Ганусько, — прорѣкъ парень тихо, набираючи въ себе духу; — я мушу тебе мати.

— А хтожь тобѣ боронить? — вôдповѣла зъ осмѣхомъ, выгинаючись принадливо.

— Ты, — каже.

— Нѣ, то ты. Прийди завтра зъ горѣвкою, я за пѣчь не сховаю ся, бо и печи въ хатѣ нема.

— А то ґольтай дѣвчина! — шепнула кумця.

— Чуєшь! акъ будешь ты мене вôдпыхати, то тобѣ и собѣ смерть зроблю.

— Скажи се *старымъ.*

Парень кинувъ ся на неи, та дѣвчина выхопилась єму зъ рукъ, перебѣгла за плôтъ, заперла ворота, та й стала.

— Ой, Грыцю, дурный ты, сли тобѣ здає ся, що зможешь мене силомôцю и скургаєшь.

Парень сперъ ся лôктями на плôтъ и поглядавъ пристрастно ца дѣвчину.

— Ты собѣ гадаєшь, що я хочу тебе ошукати? — вôдозвавъ ся до неи.

— *Айно!* Гадаю. И бôгме, не докажешь того.

— Ганусе! — проголосивъ жалôсно — на весѣлю ты мусишь моєю бути, лишень выйди на хвилинку.

— Идѣть спати, дѣти! — вôдозвала ся кумця крôзь вôкно.

— Спати, спати! — повторила Гануська.— Ты богачь, можешь до полудня лежати, а мы бѣдаки, скоро свѣтъ, на заробокъ.

— А заглянь пакъ! додала кумця.

— Побачите вы мене! — муркотѣвъ парень, — я буду лѣтати, щобы вы собѣ зъ мене кепкували. Пожди!

Кровь въ нѣмъ кипѣла. Вôнъ йшовъ швидко, а передъ єго очима бѣгла Гануська, въ бѣлôй сорочцѣ и ясной спôдницѣ, збыточно усмѣхала ся и выгиналась принадно.

— Хлопець радъ бы тебе зъѣсти! — промовила кумця въ хатѣ.

— Та що ми зъ того?

— Тримай ся лише, а де лише здыблешь, суши зубы до него, завертай слѣпаками, смѣй ся и тягни за собою, поки передъ вôвтарь не затягнешь. Тебе розуму не треба учити, маєшь ты єго доста, бôльше нѣжь у мене.

Се говорячи, гладила дѣвчину пестливо.

— А якъ гадаєте: буде що зъ того?

— Мусить бути, щобы лишь хлопець розгорѣвъ ся.

— До гореня далеко. Вôнъ борше подôбный до свого татуня, та до своєи мамунѣ: радъ бы зъ горшка выѣсти кашу, а горнецъ потôмъ кинути.

Пôйшла до коморы, кинулась на постѣль и заснула.

— Сли ты такiй лайдакъ, якъ твôй батько, — роздумувала кумця — то мы й на тебе спосôбъ найдемо....

Новинки.

— **Именованя.** Ц. к. Рада шкôльна именовала: сталу учительку, Марію Людкевичôвну, въ Ворoцовѣ, сталою учителькою 3-клясовои школы етатовои въ Яновѣ.

— **Громадѣ Мриголодъ,** сянôцкого повѣту, удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь зъ приватныхъ фондôвъ запомоги 100 зр. на будову школы.

— **Для заснованя фундаціи им. бл. п. Олександра Огоновского** зôйшовъ ся бувъ оногды въ „Рускôй бесѣдѣ“ кружокъ Русинôвъ и ухваливъ, що найлѣпше и найкрасше буде, коли призбирає ся капіталъ, зъ вôдсоткôвъ котрого буде можна оплатити на разѣ бодай одну або двѣ таксы для риґоризантôвъ-правникôвъ Русинôвъ, котрыми все такъ щиро и горячо опѣкувавъ ся покôйный Олександеръ. Въ тôй цѣли выбрано комітетъ, зложеный зъ пяти членôвъ, котрый може прибирати собѣ потрѣбне число людей до помочи. Въ складъ комітету входять сов. Бережницкій, д-ръ Савчакъ, проф. Лучаковскій д-ръ Кость Левицкій и д-ръ Кулачковскій. При тôмъ довѣдали ся зôбрани, що одинъ щирый приятель покôйного загадавъ выдати власнымъ коштомъ портреты покôйного, зъ розпродажи котрыхъ має выставитись памятникъ покôйному и прибôльшитись капіталъ фундаційный.

— **Въ руско народнôмъ театрѣ въ Тернополи** представлена буде въ недѣлю 19 цвѣтня „Мікадо“, опера Суліванa, а въ слѣдуючôмъ тыждни выставить нашъ театръ по разъ першій чотиро-актову оперу П. Бажаньского н. заг. „Марійка, татарска бранка“ при спôвудѣлѣ повнои оркестры войсковои.

— **Бібліотека „Народного Дому“** дôстала вôдъ п. И. Тарнавского, бувшого управителя Ставропигійскои печатнѣ цѣнный даръ, именно 14 аркушôвъ жидôвскои орнаментики скопіованыхъ зъ жидôвскихъ рукописей, що знаходять ся въ царскôй бібліотецѣ въ Петербурзѣ. Копіи ті, зладжени коштомъ якогось Ґінцберґа, знаходять ся лишень въ перворядныхъ бібліотекахъ, а п. Тарнавскій дôставъ ихъ вôдъ маляря, котрый ихъ самъ копіювавъ.

— **Вп. п. Володимиръ Б. Антоновичъ,** професоръ кіевского університету, мавъ недавно дуже цѣкавый и занимаючій вôдчитъ о курганахъ на Украинѣ и ихъ розкопкахъ, котрі розпочались властиво припадковымъ способомъ. Французъ Дебріксъ, розбираючи якусь будôвлю недалеко Керчу, попавъ на слѣдъ пôдземныхъ хоромôвъ въ котрыхъ вôдкрывъ богато рôзнородныхъ предметôвъ.

— **Іоанъ Ортъ** (архикн. Іоанъ) не загибъ десь, але — якъ доносять зъ Америки, жиє тамъ въ Пітсбурзѣ и єсть здоровъ. Вѣсть та потребує однакожь потвердженя.

— **Процесъ Кобрыновои** все ще не скôнчивъ ся, а розправа тягне ся вже пятый день, и правдоподôбно доперва нинѣ або завтра (въ недѣлю) закôнчить ся. Зôзнаня обжалованои рôзнять ся въ многихъ мѣсцяхъ вôдъ зôзнань въ слѣдствѣ. Кобрынова каже що хотѣла лишь сильно ранити Опухляка, але не убити. Зъ переслуханыхъ свѣдкôвъ найбôльшои ваги суть зôзнаня служницѣ Гаськи Мацьоры и того п. Е., котрый мавъ дати, чи вôдъ котрого Кобрынова сама взяла мниму отрую. Зôзнанямъ обохъ тыхъ свѣдкôвъ перечить Кобрынова. Д-ръ Татарчухъ каже, що Кобрынова зробила на него перше въ поліціи враженє, якъ колибъ не була призрозумѣ и бувъ певный, що она сама не знає, що говорить. Зъ дальшихъ зôзнань свѣдкôвъ видко, що Опухлякъ не обходивъ ся дуже зле зъ Кобрыновою; нѣкто не бачивъ, щобы вôнъ єи бивъ. Зъ другои стороны не видко и того, щобы Кобрынова пристрастно любила Опухляка; зô слôвъ єи и цѣлого поступованя перебивало ясно, що робила все лишь для гроша. Она удержувала зносины зъ многими мужчинами, котрыхъ теперь втягає до процесу. Вчера подавъ предсѣдатель трибуналу до вѣдомости доносенє заряду вязниць, що Кобрынова вже пôдчасъ розправы, въ середу, два разы хотѣла вôдобрати собѣ житє черезъ удушенє хустинкою але другі арештантки вôдратували єи.

— **Страшного звѣрства** допустивъ ся сторожь однои каменицѣ у Львовѣ при ул. Кармелітскôй. Не могучи здогонити хлопця, що изъ збыткôвъ выбивъ шибу, кинувъ за нимъ каменемъ и поцѣливъ такъ сильно въ голову, що убивъ его на мѣсци.

— Але якій?... — заходила въ голову.

— Тяжко сиротѣ безъ кусника рôлѣ, хочь бы тобѣ була красна, якъ образъ, добра якъ свята.

Станула у вôкнѣ сумна, безпорадна. Яскрави зорѣ дивились незрушно на неи; темно-сиряве небо придавлювало єи своєю величностю та тишиною, перериваною брумканемъ хрущѣвъ и протяжнымъ зъ далека, вôдъ стороны лѣсôвъ и мочарôвъ, стономъ совы. Безладні думки глотились одні на другихъ, спыхаючи ихъ въ безвѣсть вѣчности.

— Тяжко сиротѣ, — повторила ще разъ. — Нѣхто не змилуєсь надъ тобою, нѣхто! Люде вôдвертають ся, а тогдѣ и Богъ забуває.

Вернула до коморы. Тихонько зачерхнула сѣрникъ, огонь засвѣтивъ. Подивилась. На постели лежала Гануська, вôддыхала глубоко; груди єи пôдносились, поднимаючи бѣлу сорочку, на пôвъ отворені уста, показували два ряды зубôвъ. Кумцѣ навидѣлось, що усмѣхає ся крôзь сонъ.

— Краса, краса! — прошептала, — само здоровлє! Ты бы пакъ и принца зворохобила, якъ бы-сь лишь хотѣла; а не-то ще вôйтового сына!...

(Дальше буде.)

Господарство, промыслъ и торговля.

Ржа, єи роды и єи походженє.

Подавши въ 76 ч. *Народнои Часописи* про средство охоронне противъ ржѣ, уважаємо за вôдповѣдне подати еще коротко про розвôй того шкôдливого грибка. Ржу называємо грибкомъ, бо такъ оно єсть по правдѣ. Ржа належить до великои родины грибôвъ. Мы привыкли грибомъ называти лише бôльші ростины зъ пнемъ и шапкою грибовою; але годить ся знати, що суть и малі грибки, котрыхъ голымъ окомъ не можна видѣти, и то ще поганѣйшои натуры, якъ грибы великі, бо ті малі грибки не ростуть въ гниючихъ земляхъ, але на тѣлѣ ростинъ, якъ на пр. ржа, гниль бульбы, ракъ на конюшинѣ, головня въ пшеници, плѣснь на стравахъ и т. д. Суть навѣть такі грибы, що чѣпають ся здорового тѣла звѣрятъ и чоловѣка.

Ржа або руда, то темно-червоні плямки, що кидають ся по молодыхъ листкахъ, былахъ, колосю а навѣть и зернахъ насѣнныхъ нашого збôжа и травъ; ржа не обминає такожь льну, конюшины, гороху, бобу, буракôвъ, рѣпаку, сонѣчника и листя деревъ овочевыхъ. Найбôльші шкоды робить она на збôжу, особливо коли появить ся надто скоро и коли тепла а вогка погода сприяє єи скорому множеню. Конюшина має свôй окремый рôдъ ржѣ, и вôдъ неи збôже не заражує ся. Такъ само и на льнѣ єсть свôй питоменный окремый рôдъ ржѣ.

Три найважнѣйші роды ржѣ, що нищать збôжа суть такі: Ржа травна (Puccinia grausinis), єсть она найшкôдливѣйша и найбезпечнѣйша; дальше Ржа соломы (Puccinia straminis), вже менше небезпечна, и наконецъ Ржа рôжката (Puccinia coronata), котра проживає найбôльше на вôвсѣ.

Найбôльші спустошеня робить ржа въ мокрі роки и то на мокрыхъ зъ природы земляхъ. Тогды то она обнижує выдатнôсть збôжа о половину, а часомъ и бôльше, а надто и солома єсть для ужитку на пашу для худобы дуже нездорова. Ростина, на котрôй розсѣла ся ржа, поволи жовкне а листє єи усыхає дуже часто и зовсѣмъ.

Ржа травна пустошить жито, пшеницю, ячмѣнь, овесъ и дуже много солодкихъ травъ, якъ пирій, райґрасы и костеревы. Червоні плямки на листю и былахъ, суть то наче маґазины дрôбонького пылу, краски цеглянои, що то дозрѣвши розносять ся зъ леда подувомъ вѣтру, (зовсѣмъ такъ само, якъ пылъ зъ житного цвѣту) и ширить заразу чимъ разъ дальше и дальше. Ширенє тои заразы спинює посушный часъ: але слотаві а при тôмъ вохкі и парні дни дуже єй сприяють. Кожде зернятко такого пылу ржѣ, що учепить ся здорового листка або стебла розрастає ся до кôлькохъ днѣвъ въ новый маґазинъ такого самого пылу, такъ, що за 6 до 8 днѣвъ вже розсыпає ся нове, стотысячне поколѣнє ржавого пылу по поли. Коли настане вже осѣнь, плямки руды зразу зачинають чорнѣти; єсть то знакъ, що въ тыхъ маґазинахъ приладивъ ся грибъ ржѣ до зимы и вытворило ся насѣнє чорнои краски. Той зимовый пылъ (якъ тота форма зародникôвъ называє ся єсть нѣбы насѣнємъ, котре має плодити ржу слѣдуючого року.

На щасте для рôльникôвъ зимовый пылъ не може безпосередно заразити збôжа ржою. Вôнъ приймає ся лишь на листю одного дерева, на кисличу (берберисѣ) и то на веснѣ. Для того на листю тои корчастои деревины видимо численні червоні плямки. Въ плямкахъ тыхъ розмножує ся числено пылъ руды и вôнъ то заражує дальше на веснѣ збôже и травы. Для того конечно єсть нищити всюда то дерево, де его лишь надыблемо. По причинѣ того дерева лучивъ ся въ Нѣмеччинѣ, кôльканайцять лѣтъ тому назадъ, цѣкавый процесъ. Въ однôмъ селѣ жили побôчь себе два сусѣды, зъ котрыхъ оденъ мавъ въ своимъ огородѣ кôлька деревъ кислича, другій же мавъ въ межу ланъ посѣянои пшеницѣ. Сусѣдъ той домагавъ ся, щобы его межôвникъ вытявъ ті шкôдливі дерева, але той послѣдный не послухавъ свого межôвника. Єпôръ пôшовъ на судову дорогу, а судья, засягнувши рады ученыхъ, наказавъ въ сей часъ всѣ дерева кисличу повытинати.

Ржа соломы проживає лише на збôжу ярôмъ а то на ячмени и вôвсѣ и на декотрыхъ солодкихъ травахъ. Жиє она и множить ся въ лѣтѣ такъ само якъ ржа травна, вытворює въ осени пылъ зимовый, котрый переносить ржу зъ року на рôкъ черезъ ростины шерстколисті, якъ синець, гавязъ, вологлодка, саморôдникъ и кривухъ. Пылъ зимовый падає именно на ті ростины — а не бракує ихъ на нашихъ межахъ и пôднивкахъ — на веснѣ, а вôдъ нихъ заражують ся опôсля збôжа ярі. Такожь зимує той рôдъ ржѣ просто на былѣ стернянôмъ, особливо коли зима єсть легка. Такъ само перезимовує ржа и переносить ся зъ року на рôкъ при помочи травъ: костерева лугова (Festuca pratensis) и стоколоса мягка (Bromus mollis). Для того не лише треба выжинати по межахъ ростины шерстколисті и ростучі мѣжь ними травы, але годило бы ся стернѣ приорувати, особливо такі, де по збôжу ярôмъ має ити знову збôже яре по разъ другій.

Третій рôдъ ржѣ збôжевои, ржа рôжката, жиє лише на вôвсѣ и на декотрыхъ травахъ солодкихъ. Пылъ зимовый розростає ся на веснѣ на крушинѣ и саклаку, а зъ вôдтамъ заражує овесъ. На травѣ медовôй зимує той рôдъ ржѣ такожь.

Якъ бачимо зъ повысшого опису найшкôдливѣйшій рôдъ ржѣ переносить ся зъ року на рôкъ найменше легко, бо лише при помочи берберису. Менше шкôдливі два другі роды мають вже лекшій способъ розмножуваня ся, бо окрôмъ кôлькохъ ростинъ шерстколистыхъ, саклаку та крушины, при помочи котрыхъ переносить ся руда зъ ролу на рôкъ, подôбно якъ руда травна при помочи берберису, можуть руда соломы и руда рôжката зимувати и на декотрыхъ травахъ а надто руда соломы и на стерни.

ТЕЛЕҐРАМЫ.

Вѣдень 18 цвѣтня. Парляментарна комісія молодо-ческого клюбу выбрала Трояна головою, Тільшера заступникомъ а Енґеля секретаремъ. Чески послы зъ Моравы вôдповѣли на предложенє Молодо-Чехôвъ въ справѣ проекту адресового, що возьмуть сю справу пôдъ розвагу.

Бѣлградъ 18 цвѣтня. Вечеромъ вчера вôдбувъ ся въ королевскôй палатѣ пиръ, на котрый були запрошені реґенты, міністры и вся ґенераліція. Въ ночи кор. Миланъ вôдъѣхавъ. Сими днями має выѣхати міністеръ фінансôвъ до Вѣдня, Берлина и Петербурга. Въ добре поинформованыхъ кругахъ говорять, що правительство поки що не думає робити нѣякихъ офіціяльныхъ крокôвъ въ справѣ выдаленя королевои Натали, бо єсть надѣя, що все добре залагодить ся.

Парижь 18 цвѣтня. Аґентія Гаваса доносить, що болгарскій кореспондентъ тои аґентіи дôставъ приказъ выносити ся зъ Болгаріи, але консуль французскій принявъ его до себе и выробивъ ему позволенє перебувати и дальше въ Болгаріи. Мін. Рібо похваляє сей крокъ консуля.

Одвѣчательный редакторъ: Адамъ Креховецкій

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.